

INHALANTI – Rastvarači

Inhalanti su hemijska isparenja koja prouzrokuju psihoaktivne efekte. Mogu se podeliti na:

Rastvore

- industrijski ili kućni rastvori kao što su: razređivači, odmašćivači, benzin, lepak
- umetnički ili kancelarijski rastvarači: korektori, tečnosti za markere, raznovrsna sredstva za čišćenje.

Gasove

- gasovi koji se koriste u domaćinstvu ili industriji kao npr.: butan za upaljače, gasovi za frižidere
- aerosoli u domaćinstvu kao npr.: farbe u spreju, lakovi za kosu, dezodoransi
- medicinski anestetici: etar, hloroform, halotan, azotni oksidul.

Nitrite

- alifatični nitriti: cikloheksil nitrit, amil nitrit, butil nitrit.

Kako deluju ?

Skoro svi inhalanti izazivaju efekte slične anestheticima tj. usporavaju telesne i mentalne funkcije. Neki izazivaju dejstvo slično alkoholnom pijanstvu, a neki izazivaju halucinacije.

Kako se unose u organizam ?

Inhaliraju se direktno, sa tkanine, iz posude ili kese.

Šta se dešava kada ih neko unese u organizam?

Intoksikacija može trajati nekoliko minuta do nekoliko časova ako se inhalant stalno uzima. Efekti obično traju 23-30 minuta. U početku može doći do stimulacije, a nakon nekog vremena nastaje smanjenje inhibicije i kontrole, kao u alkoholnom pijanstvu. Usled daljeg povećanja koncentracije može doći do gubitka svesti i drugih poremećaja.

Šta sve može da se desi?

Udisanje visokih koncentracija hemikalija može direktno dovesti do srčanog zastoja i smrti. Ovo je naročito često kod zloupotrebe fluorokarbonata i butanskih gasova. Visoke koncentracije inhalanata takođe izazivaju smrt gušenjem tako što potisnu kiseonik iz pluća, a zbog toga ga nema ni u mozgu što izaziva zastoj disanja.

Drugi ireverzibilni efekti:

- gubitak sluha – toluen (farbe u spreju, lepkovi), trihloretilen (tečnosti za čišćenje i korektori)
- oštećenje perifernih nerava sa grčevima ekstremiteta – heksan (lepkovi, benzin, azotni oksidul)
- oštećenje moždane mase – toluen (farbe u spreju, lepkovi)
- oštećenja kostne srži – benzen (benzin, lepkovi)
- Potencijalno reverzibilni efekti:
- oštećenja jetre i bubrega – toluen, hlorisani hidrokarbonati (korektori, tečnosti za suvo čišćenje)
- smanjenje kiseonika u krvi – organski nitriti ("popers"), metilenhlorid (razređivači, skidači laka)

Koju vrstu zavisnosti izaziva?

Izaziva *psihičku* zavisnost, a izaziva i *toleranciju*.

Kako izgleda neko koje udisao inhalante ?

Izgleda konfuzno, smeteno, kao pijan. Na odeći može imati fleke od supstance, a prisutan je i jak miris na supstancu (kao da je u blizini nešto farbano ili lakirano)